

577 Dictee Specialisten

Berenice was een prinses van Cyrene. Sisyphus was stichter en koning van Korinthe: dat moet een sisyfuswerk geweest zijn! De krent is de druif van Korinthe. De Istmische Spelen werden om de twee jaar op de landengte van Korinthe, de Isthmus, in Griekenland gehouden. Een korlijn is een kabel waaraan een kornet voortgesleept wordt. De coronis is een Grieks teken boven klinkers ter aanduiding van samentrekking. Met corybanten worden priesters van de Frygische godin Cybele aangeduid. Het is een opera van Mozart: *Così fan tutte* (zo doen ze allen). Het daedalische (van Daedalus) bouwwerk op Kreta werd al eerder genoemd. Het minoïsch schrift kennen we, maar Lineair A is nog niet ontcijferd, B wel (lettergreepschrift van het Myceens). Een croesus is zo rijk als Croesus. De sibillijnse (volgens de Sibillen) spreuken werden aan Sibille van Cumae toegeschreven. Cybele (zie eerder) werd ook wel Magna Mater genoemd. Oorspronkelijk was een filippica een redevoering die door Demosthenes tegen Philippos van Macedonië werd uitgesproken.

De cyclopen bouwden cyclopische muren. Op het joelfeest werd vroeger veel jolijt gemaakt. Auditeurs-militair zijn ambtenaren die bij krijgsraden het Openbaar Ministerie waarnemen, militaire officieren van justitie dus. Bij auditen wordt de organisatie van een bedrijf kritisch doorgelicht. Agents-provocateurs staan aan de zijde van het recht. Het is niet zo dat een chinoiserie meerdere chinois omvat. Het zwaard van Damocles hangt hem (eendagskoning als gunsteling van de tiran Dionysios van Syracuse) boven het hoofd. Is 'beati possidentes' een ironische verdraaiing van 'beati pauperes' (uit de zaligspreekingen: zalig zijn de armen)? Een voorbeeld van sisyfusarbeid is het vullen van het vat der Danaïden (danaïdenvat). Een danaïde is trouwens een opening. Het Dari spreken ze in Afghanistan, het Darija in Marokko. De decemvirs (decemviri) waren tienmannen. Dodona: stad in Epirus.

Een nessuskleed was oorspronkelijk een kleed, op aanraden van de stervende Nessus door Deianira met diens bloed geverfd, dat de dood van Hercules veroorzaakte; thans: iets dat smart of pijn veroorzaakt en waarvan men zich niet kan ontdoen. Delphi was een stad in Phocis, aan de voet van de Parnassus, de voornaamste Griekse orakelplaats. Pythia was de priesteres van Apollo te Delphi. Als ze zijn godsspraken doorgaf, zat ze op een driehoek. De netpython is Schneiders python, niet te verwarren met Apollo's draak Python. Is er een relatie tussen het pythisch orakel en de Pythische Spelen? Isis en Demeter zijn moedergodinnen. Ephialtes van Malis was een verrader die in 480 aan de troepen van Xerxes een geheim pad wees waardoor deze Leonidas bij Thermopylae in de rug konden aanvallen. Dat is van het goede de trop. Een diadoche is een kroonprins, een opvolger.

Diogenes was een Griekse wijsgeer uit de cynische school, hij leefde in een 'ton'. Dionysius de Kartuizer werd ook wel Doctor Extaticus genoemd. Met dioscuren worden onafscheidelijke vrienden bedoeld (zoals David en Jonathan), dé Dioscuren zijn de tweelingbroers Castor en Pollux. Zijn klasgenoten hebben hem gedist. De Doriërs zijn de laatste van de volksstammen die van het noorden uit Griekenland binnengedrongen zijn. De druzen (enk.: druus) vormen een volk en religieuze sekte met elementen van christendom en islam in Libanon en Syrië. Spelen zij voor het echie of voor het onechie? Is een echinacea echt een zonnehoed, en een echinococcus een blaasworm? Egraz: zekere strijkinstrumenten.

De presocratici zijn de Griekse denkers vóór Socrates (de Ionische natuurfilosofen, Pythagoras, Herakleitos en de Eleaten). Die Eleaten zijn de oudste Griekse wijsgeren, te weten Xenophanes, Parmenides en Zeno, de stichters van de Eleatische school, geheten naar de stad Elea in Zuid-Italië, waar Xenophanes van Colophon zich in ongeveer 500 vestigde. Het elektracomplex is het tegenovergestelde van een oedipuscomplex. Elektra zijn elektrische artikelen. Elephantum ex musca facere: van een mug een olifant maken. De priester die het mysterie van Eleusis bedient, is een hiërofant. Dodona ligt in Epirus, aan de Ionische Zee.

Endymion is een schone jongeling, zoon en gunsteling van Zeus. De Engelenburcht is het mausoleum van keizer Hadrianus in Rome. Volitare per ora virum: allerwegen bekend zijn. Met de frase 'de stercore Ennii' (uit de mesthoop van Ennius) geeft men te kennen dat uit een massa minderwaardig werk nog enkele waardevolle dichtregels opgediept zijn. Eoliërs is de verzamelnaam van allerlei niet-Dorische en

niet-Ionische stammen. Wie studiosus audiendi is, is ijverig in het luisteren. Een epicuri de grege porcus (een varken(tje) uit de stal van Epicurus) is een epicurist. Een slaaporakel is een orakel waar de god zich openbaarde tijdens de slaap van het medium (bijvoorbeeld in Argos, Epidaurus en Lebadeia). Een epigone is een cultureel navolger. Met de zeef van Eratosthenes kun je snel een lijst met priemgetallen maken. De Erebus is de onderwereld. Een hadjprk is een Mekkaprik. Dwerplaneet: Eris.

Het Erechtheum is de tempel op de Akropolis te Athene; volgens de sage gebouwd door Erechtheus. De Erinyen zijn de wraakgodinnen, de furiën. Als hun slachtoffers zijn vrijgesproken, worden ze tot Eumeniden. De gouden appel van Eris is de erisappel, de parisappel, de twistappel, de tweedrachtsappel. De verkiezingsleus van de Partij tot Liquidatie van Nederland, in mei 1981, luidde: niet lullen, zakken vullen! Beschrijf het euhemerisme. De 'Elementen' van Euclides vormt nog steeds de basis van de euclidische meetkunde; de niet-euclidische meetkunde is duidelijk een ander verhaal. De Eurus (niet meer in oVD) is de oosten- of zuidoostenwind. De orfische mysteriën verwijzen naar Orpheus (zijn vrouw was Eurydice). Eusebius, kerkvader. Het Forum Romanum was het centrale plein van het oude Rome. De midasoren wijzen op koning Midas van Frygië. Godin van het gerucht is Fama (zie: faam). Faunus is een Italische natuurgod, een faun een Romeinse bos- en veldgod.

De Ferae zijn de Romeinse kalenderfeesten. De nuda veritas is de naakte waarheid. De Romeinse godin van de trouw is Fides. Een flora bevat een opsomming en/of beschrijving van planten en plantensoorten. De Romeinse godin van de bloemen en de lente is Flora, het rijk van Flora is het bloemenrijk en Flora's kinderen zijn de bloemen. Gaia of Gaea is de aarde als godin, eerste en oudste der goden, ontstaan uit Chaos. Een mecenas is een kunstbeschermer. Met galimatias wordt wartaal, onzin, bedoeld. Een galenist is een aanhanger van Galenus de Haan, een doopsgezind predikant van zeer vrijzinnige richting. De galenische geneesmiddelen komen uit natuurproducten. Volgens Hippocrates en Galenus ontstaat melancholie (zwartgalligheid) in een zwarte gal. Gallië (Gallia) is in de Romeinse interpretatie het hele gebied van West-Europa tussen de Pyreneeën, de Alpen en de Rijn.

Gens (mv. gentes, [zjahn]) is bij de Romeinen een groep families met eenzelfde naam en een gemeenschappelijke stamvader. De germanomanie is een blinde ingenomenheid met alles wat Duits is of uit Duitsland komt. Het (bergen stapelen) was zo gigantesk als bij de Giganten. De gordiaanse knoop was een kunstig gelegde knoop aan de wagen van de Frygische koning Gordias, die door niemand losgemaakt kon worden en die door Alexander de Grote met zijn zwaard werd doorgesneden (figuurlijk: voortvarend een moeilijk probleem oplossen). Met gorgiaanse (van: Gorgias!) figuren worden retorische of stijlfiguren bedoeld. Wat gorgonisch (als van de Gorgonen) is, is ijsingwekkend en doet je verstijven van schrik. Zo versteende Medusa onder de aanblik van die drie gevleugelde monsters met slangenhaar en ijzeren klauwen. De gregoriaanse muziek is genoemd naar paus Gregorius de Grote.

De gregoriaanse kalender is genoemd naar Gregorius XIII. Volgens de mythologie is de ring van Gyges bezitten, hebben: zich onzichtbaar kunnen maken, kunnen krijgen wat men maar wenst. De god van de onderwereld is Hades (en metonymisch die onderwereld zelf). De Pictenmuur is de muur van Hadrianus (tegen de oprukkende Picten). Het mausoleum te Halicarnassus is een van de zeven wereldwonderen. Bosnimfen zijn hamadryaden. Een stijve harmen is een houten klaas. Een harpij is een boze vrouw, een feeks. Een hebe is een bevallige schenkster. Hannibal is een Carthaagse veldheer die met een groot leger en een aantal olifanten uit Spanje de Pyreneeën en de Alpen overtrok en in Italië aanvankelijk de Romeinen diverse nederlagen toebrengde alvorens door hen te worden verslagen.